

Grady wijst in dit verband op de aanbevelingen neergelegd in de rapporten van het „Committee on governmental accounting of the American Institute of Accountants”. De verwezenlijking van deze desiderata zal z.i. de volle aandacht en veel tijd eisen van vele bekwame en ervaren accountants.

In verband met deze opmerking is het interessant kennis te nemen van de woorden gesproken door *Lloyd Morey* in de jaarvergadering 1944 van The American Institute of Accountants (Journal of Acc. Maart 1945).

1. Ofschoon de Verenigde Staten in 1944 meer rekeningen te voeren hebben dan welke onderneming ook, sommige zelfs van zeer gecompliceerd karakter, bestaat er geen ge-co-ordineerd, doelmatig en informatief administratie systeem.
2. Niettegenstaande de vaak herhaalde verzekeringen omtrent het bestaan van een „watch-dog of the treasury” en omtrent de mogelijkheid tot het achterhalen van onjuiste kosten, vóórdat het geld is uitgegeven, en niettegenstaande nauwgezette controle op afzonderlijke transacties, hebben de Verenigde Staten geen contróle-systeem, dat voldoet aan eisen, die de moderne onderneming stelt.
3. Ofschoon de Verenigde Staten meer financiële rapporten publiceren dan welk publiek lichaam ook, zijn deze rapporten onvolledig, niet ge-co-ordineerd en in geen enkel geval geven zij een begrijpbare samenvatting van de financiële transacties daarin behandeld.
4. In veel gevallen zijn regeringsinstanties niet in staat de nodige aantekeningen te houden van de door hen verrichte financiële transacties, zijn zij gedwongen rapporten uit te brengen van weinig of geen waarde, en worden zij onderworpen aan een ingewikkeld en langzaam werkend contróle-systeem, hetwelk zich in hoofdzaak bepaalt tot een voucher-contróle, doch hen niet het nodige inzicht verschaft, dat een werkelijk doelmatige contróle zou kunnen bieden.

Camp Columbia, Juli 1945.

DE VERSLAGLEGGING BIJ LEVENSVERZEKERING-MAATSCHAPPIJEN, IN HET BIJZONDER DIE VAN DE RESULTATEN (I)

door *L. G. van der Hoek*

De verslaglegging als in dit artikel bedoeld, beoogt den belanghebbenden een inzicht te verschaffen in:

1. de rendabiliteit
2. de vermogenspositie
3. de solvabiliteit in de toekomst, welke wordt afgeleid uit de punten 1 en 2.

De belanghebbenden zijn te onderscheiden in:

1. aandeelhouders
2. crediteuren op korten termijn
3. crediteuren op langen termijn c.q. verzekeringnemers.

De aandeelhouders hebben belang bij alle bovengenoemde punten; de crediteuren op korten termijn zullen in hoofdzaak letten op de vermogenspositie, meer in het bijzonder op de liquiditeitspositie op korten ter-

mijn; de crediteuren op langen termijn zullen vooral aan de vermogenspositie en de toekomstige solvabiliteit hun aandacht schenken.

Vooraf bij levensverzekering-maatschappijen is het aantal belanghebbenden zeer groot. Bovendien is het vertrouwen, dat de meesten dezer belanghebbenden — de verzekeringnemers — aan deze maatschappijen schenken, van een zeer bijzonder karakter en niet op één lijn te stellen met het vertrouwen, dat b.v. aandeelhouders schenken, omdat de belangen, die de verzekeringnemers aan de maatschappijen toevertrouwen als regel voor hen van veel meer beteekenis zijn. De toekomst van deze belanghebbenden en hun gezin is er dikwijls mede gemoeid; voor zeer velen beteekent het sluiten eener levensverzekering het zich verzekeren van een zekere uitkeering op een moment, dat deze geldsom dringend noodig is, hetzij ter verzekering van een onbezorgden ouden dag, hetzij als steun voor nagelaten betrekkingen. Hieruit volgt, dat deze categorie van belanghebbenden vooral antwoord wenscht op de vraag, of het voortbestaan der maatschappij voldoende gewaarborgd is. Bij de verslaglegging van levensverzekering-maatschappijen dient daarom vooral op deze vraag een antwoord te worden gegeven.

Daar zich verder onder de belanghebbenden een groot aantal leeken op administratief en bedrijfseconomisch gebied bevindt, is een andere belangrijke eisch, aan de verslaglegging te stellen, dat deze geschiedt op een voor deze leeken begrijpelijke wijze. Eerst dan zal de verslaglegging kunnen voldoen aan de in den aanhef genoemde doelstelling.

Dat ook de wetgever het bijzonder karakter van de levensverzekering-maatschappijen en daarmee het bijzondere belang der verzekeringnemers bij deze maatschappijen heeft erkend, blijkt uit de door de Wet op het Levensverzekeringbedrijf van 1922 verplicht gestelde openbaarheid en de daarnaast getroffen andere maatregelen ter bescherming van de belangen der verzekeringnemers.

In het rapport inzake de wettelijke Regeling van het Levensverzekeringbedrijf, in 1921 uitgebracht door de Heeren J. W. Niemeyer, Dr. J. P. Janse, Mr. L. J. A. Trip en Mr. J. W. Beyen, wordt eveneens op het bijzondere karakter van het bedrijf de aandacht gevestigd en o.a. gezegd:

„Dit speciale karakter wordt door twee eigenschappen bepaald. De eerste dezer eigenschappen, de lange looptijd van de verplichtingen van den verzekeraar, maakt, dat deze gedurende tientallen van jaren insolvent kan zijn, zonder dat daarvan naar buiten iets blijkt. De tweede, de wetenschappelijke inrichting van het bedrijf, maakt, dat zelfs bij volledige openbaarheid der boeken, de soliditeit eener Maatschappij slechts door zeer enkelen kan worden beoordeeld.”

Uit dit rapport blijkt verder, dat het doel der wettelijke regeling is het geven van een hechtere basis aan het vertrouwen van het publiek. Daartoe moet in de eerste plaats getracht worden het publiek de gelegenheid te geven zich over de gestie der verschillende ondernemingen een oordeel te vormen. Het zwaartepunt van de regeling ligt daarom in het voorschrijven van een zoo groot mogelijke openbaarheid. Daar echter door de ingewikkelde structuur het bedrijf, ook bij volledige openbaarheid, niet door leeken kan worden beoordeeld, mag met het enkel voorschrijven van de openbaarheid niet worden volstaan. Daarnaast zijn andere maatregelen ter bescherming van de belangen der be-

langhebbenden genomen, b.v. het benoemen van een college van deskundigen, met als eerste taak het beoordeelen van de door de verzekeraars verstrekte opgaven en het toezicht op de publicatie daarvan.

Inderdaad kan met voorschrijven van openbaarheid alleen niet worden volstaan. Het beoordeelen van de bedrijfspolitiek en andere gegevens door de Verzekeringskamer, het geven van adviezen, enz. is hierop een zeer nuttige aanvulling. Bovendien moet de zekerheid worden verkregen, dat de in de publicaties voorkomende gegevens in overeenstemming zijn met de werkelijkheid. Daartoe dienen deze publicaties gecontroleerd te worden door een van het Bestuur van de maatschappij onafhankelijk deskundige. Als echter het zwaartepunt der regeling ligt in de openbaarheid, waarom zijn dan geen voorschriften gegeven, welke beoogen het aantal belanghebbenden, dat tot oordeelen in staat is, zoo groot mogelijk te maken? Niet de wetenschappelijke inrichting van het bedrijf, doch de wijze, waarop de verslaglegging geschiedt, is oorzaak, dat slechts weinige personen de soliditeit der maatschappijen momenteel kunnen beoordeelen. Gestreefd moet worden naar een verslaglegging, die een volledig, juist en overzichtelijk beeld geeft, waarbij — zooals in het voorgaande is betoogd — vooral de nadruk moet worden gelegd op de levensvatbaarheid van het bedrijf in de toekomst.

Het resultaat in het levensverzekeringsbedrijf ontstaat als gevolg van de afwijkingen tusschen de bij de berekeningen toegepaste begrotingen en de werkelijke uitkomsten van het bedrijf ten aanzien van sterfte, rente en onkosten. Eerst als men deze afwijkingen kent, kan men zich een oordeel vormen over de rendabiliteit en eerst door het verloop dezer afwijkingen van jaar tot jaar te volgen, krijgt men een indruk, of de premiereserve is berekend volgens grondslagen, welke voldoende zijn te achten, zoodat — gezien ook de wijze, waarop de met de premiereserve corresponderende bezittingen worden beheerd — men met vertrouwen de toekomst tegemoet kan gaan.

Deze afwijkingen nu blijken niet uit de door de maatschappijen gepubliceerde Winst- en Verliesrekening (Staat L 1). Vooral de op dezen staat voorkomende, zoo bijzonder belangrijke posten „Premiereserve einde van het boekjaar” en „Premiereserve einde vorig boekjaar” werken weinig verhelderend.

Wel wordt vermeld, hoeveel aan onkosten is uitgegeven, doch niet welk bedrag als tegemoetkoming hiervoor van verzekerden als onderdeel der premiën is terugontvangen resp. terugontvangen moet worden. Eveneens wordt medegedeeld, hoeveel de uitkeeringen als gevolg van sterfte onder de verzekerden bedragen, doch niet welk bedrag voor het doen dezer uitkeeringen beschikbaar was als gevolg van de daarvoor beschikbare premiereserve en risicopremiën. Evenmin wordt vermeld, welk bedrag aan rente noodig was om de premiereserve op de gewenschte hoogte te brengen, ter vergelijking met de ontvangen opbrengst van de beleggingen.

Een ander bezwaar is, dat het saldo van de Winst- en Verliesrekening sterk beïnvloed wordt door de bij de berekening van de premiereserve gevolgde methode.

M.i. voldoet een dergelijke verslaglegging niet aan de — bovenbehandelde — eigenlijke bedoeling van de Wet op het Levensverzekeringsbedrijf en aan de in art. 17 dezer wet gestelde eisch: „de staten moeten alle tezamen een duidelijk en volledig beeld geven van het door

de onderneming gevoerde beheer en van haar financieelen toestand."

In hun Rapport d.do. 19 Januari 1924 over de staten, behoorende bij het in 1921 ingediende wetsontwerp tot regeling van het levensverzekeringsbedrijf, uitgebracht door de Accountantskantoren Burgmans, Limperg en Moret, wordt op blz. 19 gezegd:

„Wij zijn van oordeel, dat alleen een Winst- en Verliesrekening met een groepeerling naar de bronnen een duidelijk inzicht verschafft omtrent de resultaten en het gevoerde beheer en derhalve voor een juiste beoordeeling daarvan niet kan worden gemist. Slechts door tegenover elkander te stellen de berekende opslagen en rente en de werkelijk betaalde onkosten en ontvangten rente, door den geldelijken invloed der afwijkingen van de werkelijke sterfte ten opzichte van de geraamde tot uitdrukking te brengen, kan een oordeel worden gevormd omtrent de beteekenis der factoren, welke het bedrijfsresultaat beheerschen; de rekening en verantwoording is in dit opzicht te eenen male ontoereikend."

Ook anderen bepleiten de wenschelijkheid van een dergelijke winst-analyse. In dit verband wordt als voornaamste ijveraar genoemd: H. J. Havik in „Berekeningen en Administratie van Levens- en Volksverzekering" en in diverse brochures en artikelen.

In overeenstemming met de in den aanhef dezer verhandeling genoemde doelstelling is als eerste eisch aan de verslaglegging te stellen, dat daarin wordt opgenomen een Winst- en Verliesrekening, aangevende een analyse der resultaten. De tweede eisch is, dat uit de Balans blijkt, uit welke bestanddeelen het vermogen bestaat en vooral, op welke wijze de premiereserve is belegd, waarbij vèrgaande specificaties deze beoordeeling moeten vergemakkelijken. Als derde eisch moet worden gesteld, dat — voor de beoordeeling van de toekomst — een statistisch overzicht wordt gegeven, waaruit het verloop der resultaten, geanalyseerd naar onderdeelen, over de laatste jaren blijkt, alsmede een overzicht van de ontwikkeling van het bedrijf, gemeten naar verzekerde bedragen en oorzaken van royement. Alleen op deze wijze kan worden aangetoond, of de premiereserve, het fonds waaruit de verzekeringnemers t.z.t. moeten worden voldaan, is berekend op basis van grondslagen, welke, gezien de marges tusschen deze grondslagen en de werkelijke uitkomsten, voldoende veilig zijn, terwijl het verloop dezer marges over de laatste jaren kan aantoonen of zij zich voor- of nadeelig ontwikkelen. Juist deze tendenz is zeer belangrijk met het oog op de beoordeeling van de toekomst.

Indien de verslaglegging aan deze eischen voldoet, beantwoordt zij naar mijn meening aan de gestelde doelstelling en zal zij bij een veel grooter aantal personen de belangstelling trekken en het vellen van een oordeel vergemakkelijken, dan thans het geval is.

Momenteel zijn mij in Nederland slechts drie maatschappijen bekend die een winstanalyse, als boven bedoeld, in hun verslag opnemen en daardoor een zeer grooten stap doen in de door mij beoogde richting, nl. „De Groot-Noordhollandsche van 1845", „De Centrale Arbeidersverzekerings- & Deposito-Bank" en de „Levensverzekering-Maatschappij N.O.G."

De gegevens, welke alle maatschappijen moeten publiceeren met de bedoeling een inzicht te verschaffen in de winstbronnen, zijn m.i. onvoldoende. Een voordeelig verschil tusschen het aantal verwachte en waar-

genomen sterfgevallen b.v. (Staat L 17) beteekent niet altijd sterfteinwinst. De grootte van deze winstbron blijkt evenmin. Ook Mr. Stigter en Dr. Ploeg zijn in hun werk „Levensverzekering” (blz. 22) deze meening toegedaan. In het vervolg van dit artikel wordt een en ander nog nader toegelicht.

In Staat L 16 komen kolommen voor, aangevende den stand per 31 December van de tariefpremiën, alsmede dien van de reservepremiën. Kortheidshalve kan men zeggen, dat de tariefpremie gelijk is aan de som van nettopremie en opslagen voor eerste en doorlopende kosten. De reservepremie is de premie, als bate in aanmerking genomen bij de berekening van de premiereserve. In hoofdzaak is deze reservepremie gelijk aan de som van de nettopremie en een min of meer groot gedeelte van den opslag voor eerste kosten. Bij toepassing van de Netto Methode voor de reserveberekening is dit gedeelte zelfs nihil, zoodat de reservepremie in hoofdzaak bestaat uit de nettopremie en dus met de nog in de toekomst terug te ontvangen opslagen voor eerste kosten bij het berekenen van de premiereserve geen rekening wordt gehouden. Het gevolg van deze methode is, dat de betaalde eerste kosten onmiddellijk ten laste van de Winst- en Verliesrekening worden gebracht.

Het verschil tusschen den stand van de tariefpremiën en dien van de reservepremiën wordt dikwijls vergeleken met de betaalde doorlopende kosten. Hoe lager de reservepremie is, des te grooter is het verschil tusschen den stand tariefpremie en den stand reservepremie en des te gunstiger steekt dit verschil, als zijnde „beschikbaar voor de kosten van administratie en het innen der premiën” af tegenover de betaalde doorlopende kosten.

Het zal echter duidelijk zijn, dat de Reservemethode de eigenlijke bedrijfswinst niet kan beïnvloeden en dat alleen het verschil tusschen de betaalde en de terugontvangen opslagen voor doorlopende kosten alsmede het verschil tusschen de betaalde en de in de toekomst terug te ontvangen opslagen voor eerste kosten een onderdeel van de bedrijfswinst vormen.

Bij geheele of gedeeltelijke afschrijving van de eerste onkosten moet uit de Winstrekening blijken, dat het bedrag dezer afschrijving, hetwelk in feite een vordering op de verzekeringnemers voorstelt, ten laste van de Winstrekening is gebracht, waardoor dus een stille reserve is gevormd; dat daartegenover echter een bedrag als bate wordt beschouwd — de als onderdeel der premiën terugontvangen vergoeding voor eerste onkosten — welke bate in feite aan deze stille reserve wordt ontleend. Alleen dan zijn belanghebbenden in staat zich een oordeel te vormen over de eigenlijke bedrijfswinst en over den invloed, die de gevolgde methode van premiereserve-berekening op het resultaat, zooals dit uit de Winstrekening blijkt, heeft gehad. De eigenlijke bedrijfswinst als gevolg van de afwijkingen tusschen de bij de berekeningen toegepaste begrotingen en de werkelijke uitkomsten ten aanzien van sterfte, rente en onkosten wordt niet beïnvloed door het feit, of men bij de berekening van de premiereserve de Netto, Zillmer of Bruto Methode toepast.

In het algemeen kan nog worden opgemerkt, dat in de premiereserve als regel aanzienlijke stille reserves zijn begrepen als gevolg van het feit, dat de grondslagen, waarop de berekeningen zijn gebaseerd aan den veiligen kant zijn gehouden. Daar juist de afwijkingen tusschen deze grondslagen en de werkelijkheid de eigenlijke winst vormen, wordt deze winst dus steeds ten deele uit reserves geput. Mocht deze winst zelfs te gering

worden, dan wordt aan de vrije reserves een bedrag ontleend om de premiereserve volgens veiliger grondslagen te kunnen berekenen en dus eigenlijk overgeheveld naar deze stille reserves, waardoor de afwijkingen en dus voor het vervolg de winst, grooter worden. Dit is juist het eigenaardige in het levensverzekeringsbedrijf, maar stelt daarom nog eens extra in het licht, dat zelfs bij teruggang in het bedrijf, dank zij stille reserves, de winst nog zeer aanzienlijk kan zijn. Ook kunnen de winstbronnen elkaar compenseeren. Een analyse der winst volgens deze bronnen toont deze teruggang, resp. compensatie aan en is daarom noodzakelijk.

Alvorens nader in te gaan op de wijze, waarop men tot winstanalyse kan komen, zal eerst de huidige vorm der verslaglegging in grove trekken aan een onderzoek worden onderworpen.

De door de maatschappijen te publiceeren staten zijn in twee groepen te verdeelen, nl.:

- A. Staten, die een overzicht geven van de in het afgelopen jaar behaalde resultaten.
- B. Staten, die de vermogenspositie op balansdatum aangeven, resp. toelichten.

ad. A. Onder deze groep zijn te rekenen L. 1, 4, 12, 14 en 17.

L. 1. In deze Winst- en Verliesrekening worden als lasten beschouwd de uitkeeringen, onkosten, afschrijvingen en eenige minder belangrijke posten; als baten de ontvangen premiën, renten, huren, enz.

Door aan de creditzijde bovendien te vermelden de premiereserve einde voorlaatste boekjaar en aan de debetzijde de premiereserve einde van het laatste boekjaar, komt de vermeerdering of vermindering van de premiereserve eveneens als last of bate op de Winst- en Verliesrekening.

In het voorgaande hoop ik te hebben aangetoond, dat de Winst- en Verliesrekening in dezen vorm niet aan het doel beantwoordt.

L. 4. In dezen staat wordt de splitsing van de in het betreffende jaar gemaakte onkosten in eerste en doorlopende medegedeeld, alsmede welk percentage de eerste onkosten vormen van de nieuwe productie, hoeveel de doorlopende onkosten bedragen in procenten van de ontvangen premiën benevens enkele andere verhoudingsgetallen.

De onderscheiding is zeer nuttig en noodzakelijk. Zonder vergelijking van de gemaakte doorlopende kosten met den hiervoor terugontvangen opslag en van de gemaakte eerste kosten met de hiervoor terugontvangen, resp. nog te ontvangen vergoeding voor eerste kosten, is deze staat echter voor de beoordeeling weinig zeggend. Mr. Stigter en Dr. Ploeg in „Levensverzekering” zijn — zie blz. 20 van hun boek — van meening, dat een laag onkostenpercentage op zichzelf niet genoeg zegt, al kan de meer deskundige wel beoordeelen, of dit op een goedkoop en zuinig beheer wijst.

L. 12. De gemiddeld gemaakte rente, in totaal en per soort belegging wordt in dezen staat medegedeeld. Door vergelijking met den voor de reserveberekening gebruikten, gemiddelden rentevoet krijgt men een indruk over de winstmogelijkheid van den grondslag rente. Echter niet alleen de winstmarge in procenten, maar vooral het absolute bedrag der rentemarge, gesplitst over beleggingen van de premiereserve en die van eigen vermogen, gesteld naast de overeenkomstige cijfers van voorgaande jaren, zal belanghebbenden interesseeren.

L. 14. Een overzicht van de ontwikkeling van het geheele bedrijf in het afgelopen jaar, uitgedrukt in aantal polissen, verzekerd bedrag en

rente, vermeldende nieuwe posten, en verminderingen gespecificeerd naar oorzaak, geeft inderdaad een goed beeld van de „omzetten” in dit bedrijf en het gehalte van de portefeuille.

L. 17. Deze staat geeft een vergelijking van de verwachte met de werkelijke personensterfte. Ofschoon de uitkomst dezer vergelijking meestal wel een aanwijzing zal geven, of sterftewinst of -verlies is gemaakt, is m.i. deze vergelijking toch verre van voldoende. De eigenlijke sterftewinst blijkt in het geheel niet, evenmin het verloop van deze bate gedurende de laatste jaren. Het nut van dezen staat kan dan ook alleen zijn, dat aan deskundigen wordt aangetoond, dat de voor de berekeningen gebruikte sterftetafels een veiligen grondslag vormen.

ad B. Over eenige van deze staten wensch ik nog het volgende op te merken.

L. 2. Deze staat geeft de balans. Naar mijn meening zou het de overzichtelijkheid ten goede komen, indien men de activa en passiva in eenige groepen zou indeelen. Dit geschiedt ook door andere categoriën van groote instellingen en maakt een beoordeeling van de liquiditeit gemakkelijker.

De passiefzijde moet dan vermelden de groepen:

1. Eigen vermogen (maatschappelijk kapitaal en vrije reserves)
2. Premiereserve eigen risico
3. Crediteuren op langen termijn (Pensioenfondsen personeel, hypotheeken o/g)
4. Crediteuren op korten termijn.

De actiefzijde geeft groeps-gewijze aan, op welke wijze de volgens de creditzijde verkregen middelen zijn aangewend, waarbij vooral gelet wordt op de mogelijkheid deze activa om te zetten in liquide middelen:

1. Beleggingen op langen termijn (onroerende goederen, hypotheeken, beleeningen, leeningen aan gemeenten, enz.)
2. Diverse activa (meubilair, materieel)
3. Diverse vorderingen (saldi bij agenten, b.v.)
4. Beleggingen op korten termijn (effecten, schatkistbiljetten)
5. Beschikbare middelen (kas-, bank- en giro-saldi).

L. 7. Als toelichting op de balanspost „Vaste Eigendommen” geeft deze staat van elk eigendom m.i. alle gegevens, welke noodig zijn om zich een oordeel over rendement en waarde te kunnen vormen. Een duidelijker beeld zou worden verkregen, indien de „bruto opbrengst” en de „netto opbrengst” tevens zouden worden uitgedrukt in procenten van de boekwaarde. Dit zou de beoordeeling ongetwijfeld vergemakkelijken.

L. 8. Deze staat maakt de beoordeeling van de soliditeit der in het binnenland en koloniën onder eerste hypotheecair verband uitstaande gelden mogelijk. Per hypotheek worden alle noodzakelijke gegevens vermeld. Deze staat wordt slechts om de vijf jaar gevraagd.

Elk jaar wordt bovendien in L 8a een groepeerings der eerste hypotheeken gegeven, vermeldende per rayon — enkele groote steden en provinciën — het aantal hypotheeken en het totaalbedrag, verdeeld naar den aard der onderpanden. M.i. zou deze staat in dezen vorm zonder bezwaar kunnen worden gemist. De splitsing is onvoldoende, omdat in de groepen zeer uiteenloopende onderpanden kunnen zijn ondergebracht. Twintig hypotheeken, elk à f 10.000,— op woonhuizen zijn onmogelijk te vergelijken met één hypotheek à f 200.000.— op één woon- of winkel-huis. Toch komen deze hypotheeken in dezelfde groep voor.

L. 9. Deze staat geeft een specificatie van het effectenbezit op balansdatum, alsmede van het voor- of nadeelig koersverschil als gevolg van koersmutaties van effecten, welke op balansdatum nog aanwezig zijn. De koersverschillen als gevolg van verkoop in den loop van het boekjaar worden niet gespecificeerd. Gezien het groote belang, dat verzekeren hebben bij een volledig verslag van het beheer der effectenportefeuille, is het gewenscht ook deze koersverschillen te specificeren.

L. 11. Om de nadeelige gevolgen van stijging van de waarde van vreemde valuta's — bij sommige maatschappijen zijn de verplichtingen in vreemde valuta's aanzienlijk — te voorkomen is het noodzakelijk, dat deze verplichtingen worden gedekt door een ongeveer even groot bezit aan vreemde valuta's. Zou dit bezit aan vreemde valuta's echter weer aanzienlijk grooter zijn dan de verplichtingen, dan zal daling van de valutakoersen niet compenseerbare koersverliezen met zich medebrengen. Deze staat dient nu om dit zgn. „valuta-evenwicht" aan te toonen. Het zou dan ook aanbeveling verdienen, dat in de kolom „dekking" ook de bedragen worden vermeld en niet, zooals men ook wel ziet, het weinig zeggende, dat alle verplichtingen zijn gedekt.

L. 13. Dit „Overzicht van den stand van het bedrijf" geeft een verdeling van het Verzekerd Kapitaal en Wiskundige Reserve op balansdatum over de verschillende valuta's. Tevens wordt vermeld, hoe groot het belang is bij de verschillende herverzekering-maatschappijen. Eigenaardig is, dat in het verslag niet wordt aangetoond, dat de door deze maatschappijen gedeponeerde zekerheidsstellingen vlg. L 3b voldoende zijn te achten.

L. 15 en L. 16. Terwijl L 16 van de in een tiental groepen verdeelde verzekeringen aangeeft, op basis van welke sterftetafels en met welken rentevoet de premiereserve is berekend, alsmede per groep aangeeft het aantal polissen, de jaarlijksche bruto-premie, extra premie, tariefpremie, reservepremie, netto-premie en premiereserve, dient L 15 — het zgn. actuariel verslag — als het ware als toelichting op de in L 16 medegedeelde cijfers. De wet stelt voor de invulling van L 15 dertien eischen. Medegedeeld moet o.a. worden, welke methode bij de berekening der premiereserve is gevolgd, de wijze van voorziening in de toekomstige onkosten voor verzekeringen tegen koopsom en voor premievrije verzekeringen, enz.

M.i. zijn deze staten noodzakelijk om een beoordeeling van de reserveberekening mogelijk te maken. Beoordeeling op grond van deze staten zal echter alleen mogelijk zijn door zeer ter zake kundigen. Verreweg het grootste deel der belanghebbenden ziet aan deze staten niets, kan niet beoordeelen, of de premiereserve groot genoeg is om in de toekomst aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Daar dit juist de vraag is, die bijna alle belanghebbenden het meest zal interesseeren, wil ik hier nogmaals opmerken, dat de verslaglegging juist geschiedt ten behoeve van belanghebbenden, zoodat op deze belangrijke vraag een antwoord moet worden gegeven. Daar L 15 en L 16 aan dit doel niet beantwoorden, dient een vorm van verslaglegging te worden gevonden, die hieraan wel voldoet.

Uit de voorgaande bespreking der thans gepubliceerde staten blijkt, dat de verslaglegging m.i. niet aan het gestelde doel beantwoordt, daar deze staten — afgezien van enkele andere gemaakte opmerkingen — verreweg de meeste belanghebbenden niet in staat stellen zich een oordeel te vormen over de juist zeer belangrijke vraag, of de premiereserve

zóó is berekend, dat zij de verplichtingen van de maatschappijen in de toekomst dekt.

Anderzijds volgt uit voorgaande bespreking, dat de Winst- en Verliesrekening in haar huidigen vorm niet de mogelijkheid scheidt zich een oordeel over de rendabiliteit te vormen. Het gevolg van deze leemten in de verslaglegging is, dat men zich ook geen oordeel kan vormen over de vermoedelijke solvabiliteit in de toekomst.

Door in het verslag op te nemen een Winst- en Verliesrekening, die een analyse van de winst geeft op de reeds summier aangeduide, thans nader te bespreken wijze alsmede een statistisch overzicht, met behulp waarvan het mogelijk is het verloop der verschillende winstbronnen te beoordeelen, wordt naar mijn meening aan deze twee belangrijke leemten in de verslaglegging tegemoet gekomen.

(Slot volgt.)

